

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Prælati in restituenda, & conseruanda in clero per disciplina[m] honestate,
animosi, fortes, & constantes esse debent. cap.xxxiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Praelati in restituenda, & conseruanda in clero per discipulos honestate, animosi, fortes, & constantes esse debent.

CAP. XXXIII.

Praelati verò quia non possunt omnibus potestatem, cum ex officio suo teneantur non solum arguere, sed etiam increpare, & interdum suspendere, nunquam verò ligare, quasi signum sunt positi ad libertatem; multorumque frequenter incurunt odium, & insidias patiuntur: Ad corrigendos tamen subditorum excessus tanto diligentius debent assurgere, quanto

a. c. qualiter et quando 2. de accusat.

b. c. irrefragabili de offic. ordina.

c. epist. 3. lib. 1.

Audacia nequissimorum Praelatis timenda non est.

Praelati terroribus & periculis, quibus viuunt obnoxii, sunt gloriosi. Praelatis ignominia non est à consuetibus pati.

damnabilius eorum offensas deserent incorrigentem, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. Verum diligentes, strenui, fortes, & persequentes sunt in restituenda collapsa admodum ecclesiastica disciplina, praeisque Canonicorum, & aliorum clericorum moribus emendandis, & corrigendis in sui continentiam, & exhortationem accipient ea, quae inter alia Cyprianus D. Cornelio Pontifici scripsit his verbis.

Lecta, inquit, epistola tua, frater, satis miratus sum cum auimaduertissem te minis atque terroribus eorum, qui venerant, aliquantum esse commotum, cum aggressi essent cum summa desperatione comminationes. Quod si ita res est, frater, ut nequissimorum timetur audacia, ut quod mali iure atque aequitate non possunt, temeritate, atque desperatione perficiant, adhaec est de episcopatus vigore, & de ecclesiae gubernatione sublimi, ac diuina potestate; nec Christiani uirtutem diuare, aut esse possumus, si ad hoc ventum est, ut auditorum minas, aut insidias pertimescamus. Mater debet apud nos fidei robur immobile, & stabilis, & inconcussa uirtus contra omnes incursum, atque impetum oblastrantium fluctuum, uelut petrae obiacentis similitudine, & mole debet obfistere. Nec inter est, ut Episcopo aut terror, aut periculum ueniat, qui terroribus, & periculis uiuit obnoxius, & tamen sit de periculis, ac periculis gloriosus. Nihil interest, quod tradat, aut sauiat, cum Deus tradi permittat, quod imponit coronari. Neque nobis ignominia est, pati a consuetibus, quod passus est Christus: nec illis gloria est nocere, quod fecerit Iudas. Coniuria eorum quibus

& vitam suam quotidie lacerant, non timemus, fustes, & lapides, & gladios, quos verbis parricidalibus iactant, non perhorrescimus. Quod in illis est, homicidae sunt apud Deum tales, necare tamen non possunt, nisi eis Dominus permiserit. Et cum nobis semel moriendam sit, illi tamen & odio, & verbis, & delictis suis quotidie perimunt. Sed non idcirco frater relinquenda est nobis ecclesiastica disciplina, aut sacerdotalis solvenda censura, quoniam cōiutiis infestamur, aut terroribus quatimur; cum occurrat & scriptura diuina dicens: Ille verò, qui præsumat & cōtumax est viro, sui iactans, nihil omnino proficiet. Et iterum: Verba viri peccatoris ne timueritis, quia gloria eius in stercorea erit, & in vermes. Hodie extollitur, & cras non inuenietur, quoniam conuersus est in terram suam, & cogitatio eius peribit. Et iterum: Vidi impiū exaltatum, & extolli super cedros Libani, & trāsiui; & ecce non erat, & quæsiui eum, & non est inuētus locus eius. Exaltatio, & inflatio, & arrogans ac superba iactatio non de Christi magisterio, qui humilitatem docet; sed de Antichristi spiritu nascitur. Et cum scriptum sit: Neque male dicit regnum Dei consequentur; Et iterum in euāgelio suo Dominus dicat: Qui dixerit fratri suo fatue, qui dixerit racha, reus erit gehennæ ignis. Quomodo possunt censuram Dei vltoris euadere, qui talia ingerunt non solum fratribus; sed & sacerdotibus, atque Præpositis, quibus honor, tantus de Dei dignatione conceditur, vt quisquis sacerdoti eius, & ad tempus hūc iudicanti non obtemperaret, statim necaretur? In Deuteronomio Dominus Deus loquitur dicens: Et homo quæcumque fecerit in superbia, vt non exaudiat sacerdotem, aut iudicem, quicumque fuerit in diebus illis, morietur homo ille, & omnis populus cum audierit timebit, & non agent impiè etiam nunc. Item ad Samuelem cum à Iudæis sperneretur Deus dicit: Non te spreuerunt; sed me spreuerunt. Et Dominus quoque in euāgelio: Qui audit, inquit, vos, me audit, & eum, qui me misit: & qui reicit vos, me reicit; qui me reicit, reicit eum qui me misit. Item in actibus Apostolorum:

Disciplina ob terrores, et cōiutiis, elinquentia non est.

a Abac. 2.
b 1. Machab. 2.

c Psalm. 36.

d 1. Corint. 6.

e Matth. 5.

f Deut. 17.
Superbo & inobedienti quæ olim à Deo decreta fuerit pœna.

g 1. Reg. 8.

h Luc. 10.

i Act. 23.

Li i iiii B. Pau.

*D. Paulus
quantam actu-
levit reverentia
impio Pontifi.*

*a Act. 13. cap.
& Exod. 12.*

*Hereses unde
orta sunt.*

*Non est miran-
dum Praepo-
sitos à suis inter-
du deseri sub
ditis.*

b Matt. 26.

c Ioann. 6.

*Cauenda Pre-
lata, ne quis
eorum culpa
pereat.*

B. Paulus cum ei dictum esset: Sic infirmulas in fide-
dorem Dei maledicendo? Quomodo Domino tam re-
cifixo sacrilegi, & impij, & cruenti illi esse coepit,
nec iam quicquam de sacerdotali honore, & auto-
tate retinerent; tamen ipsum quamvis inane nomen,
& umbram quandam sacerdotis cogitans expavit.
Nesciebam fratres, inquit, quia Pontifex est. Scrip-
tum est enim: Principi plebis tuae non maledices. Cum
hæc tanta, ac talia, & multa alia exempla precedat,
quibus sacerdotalis autoritas, & potestas divina di-
gnatione firmatur, quales putas esse eos, qui sacerdo-
tum hostes, & contra ecclesiam catholicam rebelles,
nec præmonentis Domini comminatione, nec futuræ
iudicij ultione terrentur? Neque enim aliunde hæreses
obortæ sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod
sacerdoti Dei non obtemperatur.

Nec quenquam fidelem, & evangelij memorem,
atque Apostoli præmonentis madata retinentem mo-
uere debet, quidam in extremis temporibus superbi,
& contumaces, & sacerdotum Dei hostes, aut de ec-
clesia Dei recedunt, aut contra ecclesiam faciunt, quan-
do tales nunc futuros & Dominus & Apostoli eum præ-
prædixerint. Nec præpositum se eum deseri a quoda-
dam, miretur aliquis, quando ipsum Dominum ma-
gnalia & mirabilia summa facientem, & virescens fan-
ctorum suorum Dei patris testimonio comprobantem
discipuli sui reliquerint, & tamen ille non incipit
recedentes, aut grauius cominatus est; sed magis con-
uersus ad Apostolos suos dixit: Nunquid & vos uo-
tis ire? Seruans scilicet legem, qua homo libertatem
relictus, & in arbitrio proprio constitutus, sibi metipso
vel mortem appetit, vel salutem. Quod ad nos tantum
attinet, conscientia nostra conuenit, frater, dare operam,
ne quis culpa nostra de ecclesia pereat. Si autem qui
ultro, & crimine suo perierit, & penitentiam agere
atque ad ecclesiam redire noluerit, nos in die iudicij
inculpato futuros, qui consulimus sanitati; illos solum
in poena remansuros, qui noluerint consilij nostri libe-
ritate sanari. Nec mouere nos debent conuicia peccato-
rum, quo minus à via recta, & à certa regula nos
recedamus.

recedamus, quando & Apostolus instruit dicens^a: Si hominibus placerem, Christi seruus non essem. Inter est, vtrum quis homines promereri, an Deum cupiat. Si hominibus placetur, Dominus offenditur: Si vero illud enititur, & laboramus, vt possimus Deo placere, & conuitia, & maledicta debemus humana contemnere. Neque enim qui audit, sed qui facit conuitiū, miser est; nec qui a fratre vapulat, sed qui fratrem cecidit, in lege peccator est. Et cum nocētes innocentibus iniuriam faciunt, illi patiuntur iniuriam, qui facere se credunt. Denique hinc illis pertusa mens, & hebes animus, & sensus alienus est. Ira enim est Dei nō intelligere delicta, ne sequatur poenitentia, sicut scriptū est b: Et dedit illis Deus spiritum transpunctionis, ne reuertantur scilicet, & curentur, & deprecationibus, & satisfactionibus iustis peccata sanentur.

Primus felicitatis gradus est, non delinquere; secundus, delicta cognoscere. Illic currit innocentia integra, & illibata, quæ seruet: hic succedit medela, quæ sanat. Adoptas frater, leuia esse apud Deum facinora, parua, & modica delicta, quod per illos non rogatur maiestas indignantis Dei, quod non timetur ira, ignis, & dies Domini? Sacerdotibus labor maior incumbit in asserenda, propitianda, & procuranda Dei maiestate, ne quid videamur in hac parte negligere, cum admoneat Dominus & dicat c: Et nunc præceptum hoc ad vos est, o sacerdotes, Si non audieritis, & si non posueritis in corde vestro, vt detis honorem nomini meo, dicit Dominus; emittam in vos maledictionem, & maledicam benedictionē vestram. Honor ergo datur Deo, quando sic Dei maiestas, & censura contemnitur? Quibusdam ita aut crimina sua obfistunt, aut fratres obstinate, & firmiter renituntur, vt omnino recipi non possint sine scandalo, atque periculo plurimorum. Neque enim sic putamina quædam colligenda sunt, vt quæ integra, & sana sunt, vuluerentur; nec vtilis, atque consultus est pastor, qui ita morbidas, & contagias oues gregi admiscet, vt gregem totum mali coherētis afflictatione contamine. Non attendas numerū illorum: melior est enim vnus timens Deum, quàm mille filij

Iii v impij,

a Gal. 2. 1.
Quid faciendū
Pralatis cupientibus placere Deo.

Israēl Dei non
intelligere delicta sua.
b Isa. 6. 29. et
Rom. 11. Mat.
13. Mar. 4. Lu.
8. Ioan. 12.
Act. 28.

Gradus felicitatis quis sint.

c Malac. 2.
Dei contra sacerdotes inobedientes mina.

Dei maiestas, & censura nō est contemnenda.

Melior est vnus timens Deum, quàm mille impij.

a Ecclef. 16.

impij, sicut locutus est Dominus per Prophetam dicens: Fili ne iocuderis in filiis impiis, si multiplicatur tibi, cum non fuerit timor Dei in ipsis. Amplius prompta, & plena dilectione cum poenitentia impenitentes, peccatum suum satisfactione humili, & simplici contententes.

Si qui autem sunt, qui putant se ad ecclesiam non precibus, sed minis regredi posse; aut existimant abutuntur sibi non lamentationibus, & satisfactionibus, sed terroribus facere, pro certo habeant, contra tales esse ecclesiam Domini; nec castra Christi, iniuncta, & iustitia, & Domino tuente munita, minis cedere. Sacerdos Dei euangelium tenens, & Christi precepta custodiens occidi potest, vinci non potest. Neque enim pauci temerarii, & improbi caelestes, & salutaris Domini derelinquunt, & sancta non agentes, a sancto Spiritu deseruntur; ideo & nos diuina traditione immemores esse debemus, ut maiora esse furere scelerum quam sacerdotum iudicia censeamus: aut existimemus ad impugnandum posse humana celsamina, quam quod ad protegendum, praeualent diuina tutela. An ad hoc frater charissime deponenda ecclesiae catholicae dignitas, & pietas in us positae fides, atque incorrupta maiestas, & sacerdotalis quoque auctoritas, & potestas, ut iudicare velle se dicant ecclesiae Praeposito extra ecclesiam constituti? De Christiano haeretico? de sano saucij? de integro vulnerati? de stante lapsi? de iudice rei? de sacerdote sacrilegi? Quid super est, nisi ut ecclesia capitulo cedat, & recedentibus sacerdotibus, ac de altaribus mouentibus, in cleri nostri sacrum, venerandum confessum simulachra, atque idola cum aris suis terminantur? Armant nos haeretici, dum nos putant suam dominatione terreri; nec in pace nos denunciant; sed regis erigunt, atque accendunt, dum ipsam pacem prosecutione peiorem fratribus faciunt. Et optant, ut dem, ne quod loquuntur furore, impleant crimine, qui verbis perfidis, & crudelibus peccant, factis quoque delinquant. Oramus, & deprecamur Deum, ne prouocare illi, & acerbare non desinant, ut contra

Qualis sacerdos occidi, sed non vinci possit.

Diuina tutela virtus.

Orandum pro inimicis.

corda miteſcant, et furore depoſito, ad ſanitatē
 mentis redeant, vt peccatores à delictorum tenebris
 pœnitentiā agnoſcant; & magis petant fundi pro ſe
 preces, a que orationes Antiliis, quàm ipſi fundant
 ſanguinem ſacerdotis. Si autem in ſuo furore perman-
 ſerint, atque in iſtis inſidijs, ac minis ſuis parricidalibus
 crudeliter perſeuerauerint, nullus Dei ſacerdos
 ſeu Præpoſitus ſic infirmus, ſic iacens & abiectus ſit,
 imbecillitate humanæ mediocritatis ita inualidus, qui
 non contra hoſtes & impugnatores Dei diuinitus eri-
 gatur; cuius non humilitas, & infirmitas vigore, &
 robore Domini protegentis animeatur, Noſtra nihil
 intereſt, aut à quo, aut quando perimamur, mortis &
 ſanguinis præmium à Domino recepturi illorum flen-
 da, & lamentanda conditio eſt, quos ſic diabolus ex-
 cecat, vt æterna gehennæ ſupplicia non cogitantes,
 Antichriſti iam appropinquantis aduentum conantur
 imitari.

Declinent autem de cætero fortiter & euitent dile-
 ctissimi fratres noſtri verba, & colloquia eorum, quo-
 rum ſermo vt cancer ſerpit, ſicut Apoſtolus ait *
 Corruptunt ingenia bona confabulationes peſſima.
 Et iterum ^b Hæreticum ſiominem poſt vnam & ſecun-
 dam correptionem euicta, ſciens quia peruerſus eſt hu-
 iuſmodi, & peccat, & eſt à ſemetiſpo damnatus. Et
 per Salomonem Spirituſ ſanctus loquitur; Peruerſus,
 inquit, in ore ſuo portat perditionem, & in labijs ſuis
 ignem condit: Item denuo monet dicens ^d: Sæpi au-
 res tuas ſpinis, & noli audire linguam nequam. Et
 iterum ^e: Malus obaudit linguæ iniquorum: iuſtus au-
 tem non intendit labijs mendacibus. Nulla cum
 malis commercia copulentur; nulla cum malis conui-
 uia, vel colloquia miſceantur, ſimusque ab eis tam ſe-
 parati quàm ſunt illi de eccleſia profugi, quia ſcriptum
 eſt. Si autem & eccleſiam contempſerit, ſit tibi tan-
 quam ethnicus, & publicanus. Et B. Apoſtolus non
 monet tantum, ſed iubet à talibus vt recedatur ^g. Præ-
 cipimus, inquit, vobis in nomine Domini noſtri Ie-
 ſu Chriſti, vt recedatis ab omnibus fratribus am-
 bulantibus inordinatè, & non ſecundum traditionem,
 quam

*Non boni, licet
 occidantur, ſed
 mali gehennæ
 immemores de-
 flendi ſunt.*

*Hæreticorum col-
 loquia ſerpida,
 a 1. Corint. 15.
 et 2. Tim. 2.
 Corruptunt in-
 genia bona con-
 ſabulationes
 male.
 b Tit. 3.
 c Proverb. 16.
 d Eccl. 28.
 e Proverb. 17.*

*Nulla commer-
 cia vel conui-
 uia cum malis mi-
 ſcenda.*

f Mat. 18.

g 2. Theſſa. 3.

*Nulla societas
fidei, & perfidie
potest esse.*

quam acceperunt à nobis. Nulla societas fidei, & perfidie potest esse. Qui cum Christo non est, aduersarius Christi est: qui unitati, & paci eius inimicus est. Nobiscum non potest coherere. Si cum precibus, & satisfactionibus veniunt, audiantur: si maledicta, & iniuriam ingerunt, respiciantur; memores semper, quod non in circo relinquenda est nobis ecclesiastica disciplina, cui sacerdotalis soluenda censura, quoniam conuicti instamur, aut terroribus quatimur.

a in Syn. Lateranens. Roma, sub eod. cele. Consolatio Prælatorum, qui propter delicta, & inobedientiam suorum subditorum, curam pastoralem relinquere volunt.

Premia pro bonis seruitiis Prælati recopendenda.

D. verò Martinus Papa I. a consolans Amandum Episcopum, qui propter clericorum suorum excessus, & inobedientiam nimio mœrore affectus volebat pastorale obsequium deponere, & vacationem ab episcopatus laboribus eligere, & in silentio atque otio vitam degere, hunc ad perseverantiam in officio suo, & constantiam exhortans; Laborum, inquit, tuorum certamen cognouimus, ex quibus cælestis patriæ ascensum humiliatis mentibus, atque contritis corporibus vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Quia cum sit nulli omnino comparationi coæquandum, quod à creatore nostro pro bonis seruitiis rependatur, tum breui atque paruo temporis spatio finiuntur labores, quos pro dilectione ipsius sustinemus, considerantes refrigerij nos oportet libenti animo tolerare præsentis vitæ angustias. Sed quantum nobis laborum velle operatio magnam gaudij vberitatem inducit, tantum pro duritia sacerdotum gentis illius conteritur, & postpositis salutis suæ suffragiis, atque Redemptionis nostri contemnendo seruitia, vitiorum foederibus grauantur, quibus ad præparandam salutem, quibus quidem tanto nos necesse est importunis præcambionibus imminere, quantum nos perfecta negotiorum creditorum nobis talentorum duplicat assignatio, atque dominicæ vocis, ad suscipiendam eius reuerentiam persuadet assertio. Suggestum est namque nobis, quod presbyteri, seu diaconi, aliique sacerdotalis officij post suas ordinationes in lapsu coinquinantur, & propterea nimio mœrore fraternitatem tuam alibi velleque pastorale obsequium pro eorum inobedientia deponere, & vacationem ab episcopatus laboribus eligere.

eligere, & in silentio, atque otio vitam degere, quam in his, quæ tibi commissa sunt permanere, dicente Domino: Beatus, qui perseverauerit vsque in finem. Vnde namque beata perseverantia, nisi de virtute patientiæ? Quia secundum Apostolicam prædicationem, omnes, qui voluerint in Christo pie vivere, persecutiones patientur.

Ideoque frater charissime, non vos afflictionum amaritudo à pio mentis vestræ proposito coarctet recedere, considerans quanta pro absolutione nostri, & liberatione, creator, Dominusque noster pertulerit, quibus se contumeliis afficiendum tradiderit, ut nos à vinculis potestatis diabolicæ liberaret. Propterea nullatenus in huiusmodi peccato delinquentibus ad destructionem canonum compassionem exhibeas: Nam qui semel post suam ordinationem in lapsum ceciderit, deinceps iam depositus erit, nullumque gradum sacerdotij poterit adipisci, sed sufficiat ei lamentationibus, fleibusque assiduus, quoad vsque vixerit in eadem poenitentia perdurare, ut commissum delictum diuina gratia extinguere valeat. Si enim tales querimus ad sacros ordines promouendos, quibus nulla ruga, nullumque vitæ contagium præpediat, quanto magis si post ordinationem suam quispiam in lapsum ceciderit, & præuaricationis peccato deprehendatur obnoxius, omnino prohibendus est, cum manibus lutulentis, atque pollutis mysterium nostræ salutis tractare? Sitque huiusmodi semper iuxta sacrorum canonum statuta, in hac vita depositus, ut ab illo, qui mentis interiora scrutatur, nullumque de quibus errare congaudet, dum aspexerit sinceram poenitentiam eius, in terribili iudicio habeat reconciliatum. Ideoque iterum hortamur tuam charitatem, exemplo eius, qui pro nobis pati, & mori voluit, promptos vos in cunctis eius seruitiis permanere. Neque nos pigeat, temporales cruciatus pro Christi nomine sustinere; sed emolumenta futura remunerationis, huius seculi vexationes tolerare persuadeant. Scriptum namque est: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutatis accipiam, & nomen Domini inuocabo. Tantum

a Matt. 10. 29
c. non reuertetur. de poenitent. dist. 2.
Patientia perseverantis martiris.
b 2. Tim. 3. c. suggestum. 7. q. 1.
Qualati in afflictionibus suis meditari debent passionem Domini.
c d. c. suggestum. 7. q. 1.
Lapsus post suam ordinationem deponi solet.
d c. qui semel dist. 50.

Quales ad sacros ordines promoueri debeant.

e c. si post ordinationem dist. 50.

Christus Prælati debet esse exemplum in seruitiis suis obsequiis.

f Psalm. 115.

tum

tum enim a nobis exigitur, quam possumus sa-
latus nostri obsequio commodare.

*Praelati noci-
na refecare, &
presutura cri-
gere debent.
a in 6. Syn.
Rom.*

*Quales Praela-
tati esse debeant
erga subditos.*

Quare, quia omnes Praelatos oportet semper noci-
na refecare, & auxiliante Domino profutura erigi,
idcirco Symmachi Papæ exhortationem sequentes
obiurgando, hortando, suadendo, blandiendo, con-
sulendo, prodesse quibus possumus festinemus. Lin-
gua nostra bonis fomentum sit, pravis aculeus, nano-
dos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, delictos
hortando succendat, refugientibus suadeat, aperi-
t blandiatur, desperatos conioletur, & viam salutis ga-
dientibus ostendamus. Simus in custodia vigilantes
aditus contra hostis insidias solliciti muniamus; & si
quando ouem perditam de commisso grege eroy ab-
duxerit, toto illam annisu ad caulas reuocare demer-
cas contendamus; vt de pastoris nomine quod habet
mus non supplicium, sed pramium consequamur.
Quia ergo in omnibus diuinæ gratiæ adiutorio opus
est, omnipotentis Dei assiduis precibus clementer
exoremus, quatenus ad hæc nobis operanda, & que
tribuat, & posse concedat, atque in ea nos via
fructu boni operis, quam se pastor pastorum cui
testatus est^b, dirigat; vt sine quo nihil agere
possumus, per ipsum omnia im-
plere valeamus.

^b Ioan. 14.

FINIS.